

ל"ט ימים מר"ח אלול עד ערב יום כיפור כנגד ל"ט מלקויות לתקן הפגם בג' אלפי"ן: א'הבת ה', א'הבת התורה, א'הבת ישראל

בפרשתנו פרשת כי תצא אנו למדים, על עונש מלקות שהטיל הקב"ה על החוטא שעבר על לא תעשה, כדי לכפר בכך על מה שפגם (דברים כה-א):

"כי יהיה ריב בין אנשים וניגשו אל המשפט ושפטום, והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע, והיה אם בן הכות הרשע והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר, ארבעים יכנו לא יוסיף, פן יוסיף להכותו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך". ופירש רש"י, כי מסמיכות הכתובים על עונש מלקות עם הלא תעשה שלאחריו: "לא תחסום שור בדישו", למדנו שבית דין מלקים רק למי שעבר על לא תעשה.

והנה מפשטות לשון הכתוב: "ארבעים יכנו", משמע שצריך להכותו ארבעים מכות, אולם חכמינו ז"ל בתורה שבעל פה שזכו לפענח את החלקים המוסתרים בתורה שבכתב, גילו לנו שהכוונה על המספר הסמוך לארבעים שהוא ל"ט, כמו שפירש רש"י ומקור הדבר במשנה (מכות כב): "כמה מלקין אותו, ארבעים חסר אחת, שנאמר במספר ארבעים, מנין שהוא סמוך לארבעים". ופירש רש"י: "חשבון המשלים סכום של ארבעים, שגורם לקרות אחריו ארבעים, והיינו שלשים ותשע".

ל"ט ימים כנגד ל"ט מלקויות

דבר בעתו מה טוב לקשר בכך את פרשת כי תצא עם חודש אלול שאנו נמצאים בו, כי כאשר נתבונן נראה כי מיום א' של ראש חודש אלול [שהוא ל' באב עם חודש אלול שיש בו כ"ט ימים] עד ערב יום הכיפורים ועד בכלל יש בהם בדיוק ל"ט ימים, שהם ימים של רחמים ורצון שנתן לנו הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו כדי שנוכל להתרצות לפניו, כמו שנתרצה בימים ההם לתפלתו של משה לסלוח לישראל שחטאו בעגל וחזרו בתשובה שלימה. [מקור הדבר בדברי ה"ח (או"ח סימן תקפא ס"א) כי ארבעים יום עד יום הכיפורים מתחילים מיום א' של ראש חודש].

ולפי האמור יש לומר הביאור בזה, כי כמו שצוה הקב"ה להעניש את החוטא בל"ט מלקויות, ואחרי העונש יש לו כפרה שלימה כמו שכתוב: "ארבעים

יכנו לא יוסיף, פן יוסיף להכותו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך". ופירש רש"י: "ונקלה אחיך. כל היום קוראו רשע, ומשלקה קראו אחיך". ומקור הדבר במשנה (מכות כג): "ונקלה אחיך לעיניך, כשלקה הרי הוא כאחיך". כך ל"ט ימים הללו מראש חודש אלול עד ערב יום הכיפורים הם ימים של חשבון הנפש ותשובה.

וידוע מה ששינוי בגמרא (ברכות ז): "טובה מרדות אחת בלבו של אדם יותר מכמה מלקויות". נמצא לפי זה כי התכלית הרצויה היא שנעשה חשבון הנפש בל"ט ימים הללו, להתעורר לשוב אל ה' תשובה שלימה בחרטה עזיבה וקבלה, באופן שכל יום יהיה בבחינת: "מרדות אחת בלבו של אדם", וכאשר נשלמים ל"ט ימים בערב יום הכיפורים הרי זה כאילו קיבלנו ל"ט מלקויות, ונזכה להיות נקיים מן החטא בבחינת: "כשלקה הרי הוא כאחיך".

והנה על ידי תיקון זה שאנו עושים למטה בל"ט ימים הללו, נזכה אחר כך ביום הכיפורים שיטהר אותנו הקב"ה מלמעלה שלא ישאר בנפשתינו שום רושם מהחטאים, כמו שכתוב (ויקרא טז-ל): "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו". ופירש ה"טורי זהב" (או"ח תחילת סימן תקפא) שהקב"ה מטהר אותנו לגמרי שלא ישאר שום רושם.

ומה מאד יונעם לבאר בזה מה ששינוי בשלחן ערוך על מנהג המלקות אחרי תפלת המנחה ערב יום כיפור (או"ח סימן תרז סעיף ו): "כל הקהל לוקים מלקות ארבעים אחר תפלת המנחה, שמתוך כך יתן אל לבו לשוב מעבירות שבידו. הגה. ונהגו שהנלקה אומר וידוים בשעה שנלקה, והמלקה אומר והוא רחום יכפר עון וגו' שלשה פעמים, שהם ל"ט תיבות כנגד ל"ט מכות, ונהגו להלקות ברצועה כל דהו דאינו רק זכרון למלקות".

ולפי האמור הביאור בזה, כי מאחר שבערב יום הכיפורים מסתיימים ל"ט ימים, שהם כנגד ל"ט מלקויות שאדם נותן לעצמו בלבו על ידי

חשבון הנפש ותשובה, לכן הנה מה טוב להבין מנהג ישראל ללקות ל"ט מלקויות כדי שנשים לב לנקודה חשובה זו. ולפי זה ירווח לבנו להבין גם כן מה שנהגו: "להלקות ברצועה כל דהו דאינו רק זכרון למלקות", לרמז שהמלקות הרצויה אינה רק זכרון לעיקר הכפרה, הבאה על ידי ל"ט המלקויות שקיבלנו בלבו בל"ט הימים מראש חודש אלול עד ערב יום הכיפורים.

הנה כי כן מה טוב ומה נעים לצלול במים הזכים כזוהר הרקיע של רבותינו הקדושים הראשונים והאחרונים, להבין הטעם שבחר הקב"ה להעניש את החוטא ולהביא עליו כפרה דוקא במספר של ל"ט מלקויות, כדי שנשכיל להבין מזה מהי עבודת הקודש המוטלת עלינו לתקן בל"ט ימים הללו מראש חודש אלול עד ערב יום הכיפורים, ומה נבקש שיולכנו בדרך אמת.

ל"ט מלקויות כנגד ל"ט קללות בחטא עץ הדעת

פתח דברינו יאיר בהקדמה יקרה על המספר של ל"ט מלקויות, ב"ספר הליקוטים" לרבינו האריז"ל (פרשת תולדות סימן כח ד"ה ותאמר): "דע כי כאשר אכל אדם הראשון מעץ הדעת טוב ורע, גרם שנתקלל ל"ט קללות, עשרה לו, ועשרה לחוה, ועשרה לנחש, וט' לארץ, כמאמר חכמינו ז"ל, והם כמנין מלקות שהוא ל"ט".

וכן כתב המקובל האלקי רבי מנחם ריקאנטי (פרשת בראשית): "ואמרו רבותינו ז"ל בפרקי רבי אליעזר הגדול ז"ל (פרק יד), כי ל"ט קללות נתקללו אדם וחווה ונחש והאדמה, ועל כן החוטא אשר עליו רוח טומאת הזוהמה היא לוקה ארבעים חסר אחת". והנה בפרקי דרבי אליעזר (שם) לפנינו אינו מבואר בפירושו שהם ל"ט קללות, אבל מקור הדבר הוא ב"זוהר חדש" (רות עט טור ד) שהביא ה"ריקאנטי" שם:

"וכשירד סמאל משמי מרום, ראה מעלתו של אדם, ומלאכי השרת משמשין לפניו בחופתו וירע בעיניו, מה עשה, נטל נחש כמיין גמל ורכב עליו, וירד

**זוהר הקדוש: ל"ט מלקויות שמענישים את החוטא,
כנגד ל"ט קללות שנתקלל העולם בחטא עץ הדעת**

**מיום א' של ראש חודש אלול עד ערב יום הכיפורים
ישנם ל"ט ימים, המכוונים כנגד ל"ט מלקויות לחוטא**

**בכל ל"ט הימים צריך להתעורר בבחינת:
"מרדות אחת בלבו של אדם", כדי להשלים את ל"ט המלקויות**

**בערב יום כיפור כשנשלמו ל"ט הימים, המנהג הוא
לקבל מלקות ברצועה כל דהו לזכרון ל"ט המלקויות**

על פי מה שכתב ה"בני יששכר" בספרו "רגל ישרה" (מערכת א אות נ ערך אבות) הקדמה נפלאה בענין מה שפגם אדם הראשון בשלשה אלפי"ן של אד"ם אמ"ת אדנ"י, והנה הדברים בלשון קדשו:

"מצאתי בספר ילקוט הראובני על התורה (פרשת בראשית אות תצד) בשם המגלה עמוקות, כי בחטא אדם נחסרו שלשה אלפי"ן דהיינו א' מן אד"ם וא' מן אמ"ת וא' מן אדנ"י... והנה ידוע (זוהר הקדוש פרשת בהר קיא): דהאבות תיקנו חטא אדם הראשון, שהיה חטאו כלול מעבודה זרה גילוי עריות ושפיכת דמים, ואברהם תיקן עבודה זרה במה שמסר עצמו לכבשן האש, יצחק תיקן שפיכת דמים במה שפשט את צווארו על גבי המזבח, יעקב תיקן גילוי עריות בן פ"ד שנה היה ולא ראה טיפת קרי...

והנה נראה לי עוד להעמיק בדבר הגם שלא קיבלתי מרבותי, כי אברהם תיקן הא' של אדנ"י, במה שלא קיבל שום אדנות עליו, רק מסר עצמו על יחוד אלקי עולם אדון כל הארץ, וזה שאמר דניאל (דניאל ט-יז) למען אדנ"י, ודרשו רז"ל (ברכות ז): למען אברהם שקראך אדון' והבן. יצחק תיקן א' של אד"ם, כי בחסרון הא' נשאר אתון ד"ם, והוא מסר את עצמו לשפוך כמים דמו עבור שמו יתברך. יעקב תיקן א' של אמ"ת, כי בחסרון הא' נשאר אתון מ"ת, ויעקב אבינו לא מת (תענית ה): רק (מיכה ז-ב) תתן אמ"ת ליעקב והבן, והשי"ת יראינו נפלאות מתורתו".

בענין זה מצאנו פנינה יקרה בספר "נאמנו מאד" בחלק "שארית יוסף" מהגה"ק רבי יוסף מדאמבראווא זצ"ל (פרשת שקלים), כי במתן תורה נתקן הפגם בשלשה אלפי"ן שנסתלקו בחטא אדם הראשון, ונרמז בכתוב (שמות לב טז): "והלוחות מעשה אלקים המה" - מעשה"ה אלקים המה" בגימטריא אמ"ת אדנ"י, אלא שעל ידי חטא העגל חזר הפגם לשלשה אלפי"ן, לכן נענשו (שמות לב-כח): "ויפול מן העם ביום ההוא כשלת אלפי איש", כנגד שלושת "אלפי"ן שנסתלקו.

וזוהו ביאור המדרש תנחומא (פרשת כי תשא סימן י) כי מחצית השקל היא כפרה על חטא

ופיתה אותו עד שעבר מאמר יוצרו... כיון שעבר נגלה עליו הקב"ה וגרשו מגן עדן, וגזר עליו י' גזירות, ועל חוה עשר גזירות, ועל הנחש עשר, ועל האדמה תשע גזירות, נמצאו ארבעים חסר אחת כנגד ארבעים מלקויות שנתחייב הרשע בבית דין".

וכן מבואר בזוהר הקדוש (פרשת פנחס רמג): ובתיקוני זוהר (תיקון מח פה.), ונעתיק את דברי התיקונים: "ארבעים מלאכות חסר חד [בשבת], אינון לקבל ארבעים מלקויות חסר חד (בשבת), ואינון עשרה דלקה אדם, ועשרה לחוה, ועשרה לנחש, ותשעה לארעא, ובגין דא אמרו מארי מתניתין אין לוקין בשבת, דאלין מלאכות אינון חשיבין לישראל לקבל מלקויות". פירוש: "ארבעים מלאכות חסר אחת [בשבת], הן כנגד ארבעים מלקויות חסר אחת, והן עשרה שלקה אדם, ועשרה לחוה, ועשרה לנחש, ותשעה לארץ, ומשום כך אמרו בעלי משנה אין לוקין בשבת, כי אלו המלאכות הן חשובות לישראל כנגד מלקויות".

הטרחא בל"ט מלאכות כדי לתקן את ל"ט הקללות

ומצינו ביאור הדברים ביתר הרחבה בדברות קדשו של ה"מאור עינים" (פרשת ויקהל), כי ל"ט המלאכות בימי החול הם תיקון ל"ט הקללות שנתקלל העולם, ובשבת שהיא מעין עולם הבא הרי זה כאילו העולם מתוקן, ובלשון קדשו:

"ועל כן נצטוונו בשבת על ל"ט מלאכות שהן אבות כנודע, כי הבריאה היתה על מנת שלא יהא אדם עושה שום מלאכה כי אם עבודת הבורא יתברך, מחמת שלא היה צריך לזה, כי הבריאה היתה שיהא הנהגת העולם כמו לעתיד, שאמרו ז"ל (שבת ל): עתידה ארץ ישראל להוציא גלוסקאות. אך על ידי חטא אדם הראשון שנתקלל האדמה ל"ט קללות, מצידין באו הל"ט מלאכות כגון הזורע והחורש וכו', והשבת הוא מעין עולם הבא, לכן צריך השביתה מן ל"ט מלאכות ושיהא הכל מוכן כמו לעתיד".

ולפי זה נשכיל להבין מה שמבאר התיקוני זוהר הטעם שאין מענישים את החוטא במלקות בשבת, כי מאחר של"ט מלקויות הן כדי לתקן את ל"ט הקללות שנתקלל העולם בחטא עץ הדעת, לכן בשבת שאסור לעשות בו ל"ט מלאכות כי הוא בבחינת עולם התיקון, אין מלקין בו את החוטא בל"ט מלקויות.

על פי האמור מיישב השל"ה הקדוש (מסכת שבת פרק נר מצוה אות סח) מה שדקדק התנא לומר במשנה (שבת עג): "אבות מלאכות ארבעים חסר אחת". וקשה למה לא אמר: "אבות מלאכות שלשים ותשע". אך לפי האמור יש לומר כי התנא הזכיר לשון הכתוב הנאמר במלקות: "ארבעים יכנו", שהכוונה

בזה ארבעים חסר אחת, ומאחר של"ט מלאכות הן תיקון לל"ט הקללות, לכן הזכיר גם בשבת לשון זה: "ארבעים חסר אחת", כי בשבת אסור לעשותן מאחר שהיא בבחינת עולם התיקון.

ויש להעיר הערה חשובה ליישב מה שיש לתמוה, כי הן אמת שמוטל עלינו לתקן כל הקללות שנתקללו אדם וחוה והארץ, כמבואר ב"שער הגלגולים" לרבינו האריז"ל (הקדמה כג) שכל הנשמות היו כלולות באדם הראשון בשעת החטא, כי לולי זה לא היה הקב"ה גוזר עלינו גזירת מיתה, אבל לשם מה עלינו לטרוח לתקן את עשר הקללות שנתקלל הנחש הקדמוני שנכללו בתוך ל"ט הקללות.

ונראה ליישב בדרך אמת על פי מה ששינוי בגמרא (סנהדרין נט): "תניא רבי שמעון בן מנסיא אומר, חבל על שמש גדול שאבד מן העולם, שאלמלא נתקלל נחש, כל אחד ואחד מישראל היו מזדמנין לו שני נחשים טובים, אחד משגרו לצפון ואחד משגרו לדרום להביא לו סנדלבונים טובים ואבנים טובות ומרגליות". וביאר ה"מגלה עמוקות" על ואתחנן (אופן עא), כי לולי חטא עץ הדעת היה הנחש הקדמוני שהוא היצר הרע מתהפך לטוב, והיה מסייע לאדם לעבוד את ה' בשליחותו.

נמצא כי על ידי חטא עץ הדעת גרמנו לאבד שמש גדול מן העולם, ובפרט אחרי שנתקלל בעשר קללות אשר ביניהן היא הקללה (בראשית ג-ט): "ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה, הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב", ומאז נתרחק לגמרי מהקדושה, ולא רק שאינו מסייע לנו לעבוד את ה', אלא זאת ועוד שהוא נלחם בנו מלחמת חורמה להחטיא אותנו, לכן אנו חייבים לתקן גם עשר קללות של הנחש.

ג' אלפי"ן א'דני א'מת א'דם שנפגמו בחטא עץ הדעת

רחש לבי דבר טוב לבאר הטעם שנתקלל העולם בחטא עץ הדעת דוקא בל"ט קללות, אשר מטעם זה צוה הקב"ה להעניש את החוטא בל"ט מלקויות,

ונראה כי זהו המקור למה שכתב הגה"ק רבי צדוק הכהן ז"ע ב"צדקת הצדיק" (אות קצא):

"שלוש אהבות יש, אהבת הקב"ה והתורה וישראל, וכולם חד כידוע בזוהר (כוונתו על הזוהר הנ"ל) דהא בלא הא לא סגי. ואהבת השם יתברך הוא השורש, כי אהבת ישראל לכד בלא השם יתברך הוא אוהב צוותא וחברותא, והוא דור הפלגה שגם כן אהבו חברותא... ואהבת תורה בלא השם יתברך היינו אהבת החכמה בלבד."

בהגדה של פסח "ילקוט שמעוני" (בפסקא הא לחמא עניא) הביא בענין זה דבר נפלא, ששמע מהרה"ק רבי שם קלינגבערג אבדק"ק זאלושיץ הי"ד, כי מטעם זה התחלת התורה היא בפסוק: "בראשית ברא אלקים", שהוא הקב"ה, וסיום התורה הוא: "לעיני כל ישראל", שהם ישראל, וביניהם היא כל התורה כדי לקשר ג' דרגין: "קוב"ה אורייתא וישראל". וכן בעשרת הדברות התחיל הקב"ה (שמות כב-ב): "אנכי ה' אלקיך", הוא הקב"ה, וסיים (שם יד): "וכל אשר לרעך", הם ישראל, ובאמצע הם הדברות שהיא התורה.

ג' אלפי"ן כנגד קוב"ה אורייתא וישראל

מעתה אמינא בדחילו ורחימו, כי ג' שמות אדנ"י אמ"ת אד"ם מכוונים כנגד החוט המשולש: "קוב"ה אורייתא וישראל", הא כיצד, אדנ"י הוא הקב"ה אדון העולם, שאנו חייבים למלא את מצוותיו כעבד המקיים מצוות אדונו. אמ"ת היא התורה, כמו שאנו מברכים אחרי העליה לתורה: "אשר נתן לנו תורת אמת". וכן בתפלת "ובא לציון": "ונתן לנו תורת אמת". אד"ם הם ישראל כמאמר רשב"י (יבמות סא.): "אתם קרויין אדם ואין העובדי כוכבים קרויין אדם".

והנה שלושה אלו אדנ"י אמ"ת אד"ם, המכוונים כנגד החוט המשולש: "קוב"ה אורייתא וישראל", מתחילים עם ג' אלפי"ן שהם ראשי תיבות של ג' פעמים א'הבה, לרמז על מה שאמר הבעש"ט שצריך כל איש ישראל לעבוד את ה' בשלוש אהבות: א'הבת השם יתברך, א'הבת ישראל, א'הבת התורה.

ויש להוסיף בזה דבר נחמד על פי מה שהביא השל"ה הקדוש (שער האותיות אות א אמת ואמונה) תפלת רב טביומי:

"ומצאתי תפילה ישנה מיוסדת בשם [רב] טביומי זה נוסחה, יהי רצון מלפניך השם המקודש שלש עשרה, למען אברהם יצחק הראשונים בבריתות שלש עשרה, ולמען יעקב איש תם וצאצאיו שלש עשרה, תחיני עם מקיימי תורתך הנדרשת במדות שלש עשרה, וברכני לדבק

ילקוט הראובני: בחטא עץ הדעת פגם אדם הראשון בג' אלפי"ן, של אדנ"י, של אמ"ת, ושל אד"ם

בעש"ט: "יראה אדם להמשיך על עצמו אהבת השי"ת, ואהבת ישראל, ואהבת התורה, ואין צריך לעשות סיגופים"

אדם הראשון פגם בג' אלפי"ן של אדנ"י הוא הקב"ה, אמ"ת היא התורה תורת אמת, אד"ם הם ישראל

תכלית ל"ט הקללות בחטא עץ הדעת ול"ט מלקויות, כדי לתקן הפגם בג' פעמים אהב"ה בגימטריא ל"ט

עג.): "ג' דרגין אינן מתקשרן דא בדא, קוב"ה אורייתא וישראל". פירוש, ג' מדרגות מתקשרות זו בזו, הקב"ה התורה וישראל.

ויש ללמוד ביאור דברי הזוהר הקדוש, ממה שהביא בספר "בוצינא דנהורא" מהרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבוז"ז"ע (תהלים קוד"ה כל אוכל תתעב נפסם) חידוש גדול בשם זקינו הבעל שם טוב הקדוש ז"ע, מובא ב"ספר בעל שם טוב" (פרשת משפטים אות יז):

"שאלו להבעש"ט מהו עיקר העבודה, הלא אנו יודעים ואבותינו סיפרו לנו, שבימים קדמונים היו אנשי מעשה מתענים משבת לשבת, ואתם בטלתם את הדבר הזה, שאמרתם שכל אדם שהוא מתענה עתיד ליתן את הדין, שנקרא חוטא, שמענה את נפשו [ראה תענית יא.], על כן הגידו נא לנו מהו עיקר העבודה, והשיב להם הבעל שם טוב, דעתי בזה, שיראה אדם להמשיך על עצמו שלשה דברים הללו, היינו אהבת השם יתברך, ואהבת ישראל, ואהבת התורה, ואין צריך לעשות סיגופים".

והמשכיל יבין כי הבעש"ט נתכוון על מאמר הזוהר הנ"ל: "ג' דרגין אינן מתקשרן דא בדא, קוב"ה אורייתא וישראל", ומפרש הבעש"ט הכוונה בזה שצריך כל אחד להתקשר בג' אהבות: "אהבת השם יתברך, ואהבת ישראל, ואהבת התורה", ועל ידי שמתקשר איש ישראל בג' אהבות אלו קוב"ה אורייתא וישראל, יתקיים בו מקרא שכתוב (קהלת ד-יב): "והחוט המשולש לא במהרה ינתק".

והנה על אהבת ה' מצינו מקרא מפורש (דברים ו-ה): "ואהבת את ה' אלקיך" וגו', על אהבת ישראל מצינו גם כן פסוק (ויקרא יט-ח): "ואהבת לרעך כמוך אני ה'". אולם על אהבת תורה לא מצינו לכאורה מקרא מפורש, אבל באמת מצינו מקור לכך במסכת כלה רבתי (פרק ג) בברייתא: "הוי אוהב את התורה ומכבדה". ומפרש בגמרא: "אהוב התורה מנא לן, דכתיב את לרבות התורה". פירוש, שדרשו מקרא שכתוב: "ואהבת את ה' אלקיך" - "את" לרבות התורה, שצריך לאהוב אותה כמו שאוהבים את ה'.

העגל, שכן מחצי"ת בגימטריא ד"ם מ"ת די"ן בלי ג' האלפי"ן, ומבואר בגמרא (מגילה כט:): שנזכרו בפרשה ג' תרומות, והיינו כדי להחזיר ג' אלפי"ן שנחסרו. וזהו שכתוב על שלמה המלך (מלכים א ה י): "וידבר שלשת אלפים משל", שתיקן את השלשה אלפי"ן, ועל ידי זה תיקן השכינה הקדושה, מש"ל נוטריקון למפרע ל'אוקמי ש'כינתא מי'עפרא, כי הוא בנה בית המקדש ומבואר בזוהר הקדוש (פרשת ויחי רכג): כי בימיו היתה "סיהרא בשלימותא".

עוד מבואר בדבריו חידוש גדול, כי עיקר עבודתנו הוא לתקן שני האלפי"ן של אד"ם אמ"ת, כי האדם השלם נקרא "אדם" רק כאשר הוא דבוק במדת "אמת", ועל ידי זה הוא זוכה להשראת השכינה שהיא תיקון א' של אדנ"י. וזהו הרמז בגמרא (יבמות סא.): "אדם אתם, אתם קרויין אדם", שכן אד"ם את"ם הוא אותיות אד"ם אמ"ת. לא כן באנשי כזב נחסר הא' מן אמ"ת וגם א' של "אדם", וממילא נחסר מהם גם א' מן אדנ"י שהיא השכינה הקדושה.

וזהו פירוש הפסוק (משלי לא כא): "לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים". ודרשו בזוהר הקדוש (ויחי רלח): "אל תקרי שנים אלא שנים". ויש לומר כי של"ג בגימטריא ג' פעמים אל"ף שהם תיקון השלשה אלפי"ן, ועל זה אמר: "לא תירא לביתה משלג", מתיקון השלשה אלפי"ן, ומפרש ואומר: "כי כל ביתה לבוש שנים", כיון שכבר תיקנו שני האלפי"ן של אד"ם אמ"ת, הם זוכים להשראת השכינה שהיא תיקון הא' השלישי של שם אדנ"י, עד כאן דבריו הקדושים.

ג' אלפי"ן: א'הבת ה', א'הבת תורה, א'הבת ישראל

בדרך זו במסילה נעלה לבאר בדרך עבודה השהו לכל נפש, הפגם שגרם אדם הראשון וכל הנשמות שהיו כלולות בו בחטא עץ הדעת, בג' אלפי"ן של אדנ"י אמ"ת אד"ם, על פי מאמר הזוהר הקדוש הידוע בענין החוט המשולש (פרשת אחרי

לשמרני ממקרה, ולא ימנעו ממני מדותיך השלש עשרה, והאר פניך אלי והוציא שכלי לפועל תורה, ותחנני ואדעך בשם עם ישר עיקרם שלש עשרה, ותשא זיו שכינתך אלי ועלי תשרה ותשים לי שלום מהמונעים באלו השלש עשרה."

נמצינו למדים מזה כי החוט המשולש קוב"ה אורייתא וישאל כל אחד מהם הוא בבחינת שלש עשרה, כי הקב"ה מתלבש להנהיג את העולם ב"ג מדות של רחמים, התורה נדרשת ב"ג מדות שהזכיר רבי ישמעאל, והשורש של כלל ישראל יעקב וי"ב בניו השבטים הם י"ג, והרי הם ג' פעמים י"ג שהם במספר ג' פעמים אהב"ה, שהן אהבת ה' אהבת התורה ואהבת ישראל.

יומתק לבאר בזה מה שתיקנו לומר בתפלת מנחה לשבת: "אתה אחד ושמן אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". הזכירו ג' פעמים אהב"ה בגימטריא ג' פעמים אהב"ה כנגד ג' אהבות: "אתה אחד", הוא הקב"ה שמנהיג את העולם ב"ג מדות של רחמים, "ושמן אחד", היא התורה שכולה שמותיו של הקב"ה הנדרשת ב"ג מדות, "ומי כעמך ישראל גוי אחד", הם ישראל ששורשם מיעקב וי"ב השבטים שהם י"ג, והרי הם ג' אלפי"ן כנגד ג' פעמים א' אחד וג' פעמים א' אהבה.

בחטא עץ הדעת נפגמו ג' אלפי"ן של ג' אהבות

הנה כי כן יאירו עינינו וידוה לבנו, להבין הפגם הגדול שגרם אדם הראשון בחטא עץ הדעת בג' אלפי"ן של א'דני א'מת א'דם, המכוונים כנגד קוב"ה אורייתא וישאל, כי על ידי שלא שמע באזהרת ה' שלא לאכול מעץ הדעת, מרד בה' ונסתלקה אות א' מן א'דני, ועל ידי שלא קיים מצוה אחת שנצטווה עליה ככתוב בתורה (בראשית ב-2): "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו", פגם בתורה ונסתלקה אות א' מן א'מת, ועל ידי שגרם מיתה לכל הנשמות שהיו כלולות בו, פגם בישראל ונסתלקה אות א' מן א'דם.

בדרך המלך נלך לבאר בזה מה שמבואר בזוהר הקדוש, כי בעקבות חטא עץ הדעת נתקלל העולם בל"ט קללות, וכנגדן צוה הקב"ה להעניש את החוטא בל"ט מלקויות, ויש לומר שהקב"ה ביקש לרמז בכך לאדם הראשון, שעל ידי החטא פגם בג' אלפי"ן של קוב"ה אורייתא וישאל, שהם כנגד ג' פעמים אהב"ה בגימטריא ל"ט.

וזהו גם כן ענין העונש של ל"ט מלקויות לחוטא שעבר על לא תעשה, כי שורש החטא הוא

מהחטא הראשון שהיה בעולם, כאשר כל הנשמות היו כלולות באדם הראשון, כשעבר על הלא תעשה הראשון: "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו". ובאמת כאשר אדם חוטא הרי הוא פוגם גם כן בחוט המשולש של קוב"ה אורייתא וישאל, שהרי החטא הוא מרידה בה' ובתורתו שהזהירו את האדם שלא לעבור על הלא תעשה.

אולם בנוסף על כך הרי החטא הוא גם פגם באהבת ישראל, כמו שדרשו בגמרא (שבועות לט.) מקרא שכתוב (ויקרא כו-ז): "וכשלו איש באחיו, איש בעוון אחיו, מלמד שכל ישראל ערבים זה בזה". וביאר המהר"ל ב"נתיבות עולם" (נתיב התוכחה פ"ב):

"פירוש כל ישראל ערבים זה בזה בשביל שהם עם אחד, מה שלא תמצא בשום אומה שאינם עם אחד כמו שהם ישראל. ודומים לאדם אחד יש מכה באחד מאבריו שכולם מרגישים בעבור שהם גוף אחד, וכן כאשר אחד מישראל עובר עבירה מרגישים בחטא זה כל ישראל שהם כמו אדם אחד כי הם עם א'".

בדרך זו מפרש ב"מדרש שמואל" מה ששינוי במשנה (אבות פ"ב מ"ג): "ואל תהי רשע בפני עצמך וכו'. כלומר אם איש אחד יחטא על כל העדה יקצוף, כי כל ישראל ערבים זה לזה. וזהו שאמר, כשאתה חוטא לא תהיה אתה הרשע לבדך, כי את כל העולם כולו תכריע לכף חובה, ומעשה דעכן יוכיח שנאמר חטא ישראל, ואמר שאתה גורם רעה לכל העולם, הלא רעתך רבה, ועל כן צריך אתה להיזהר לבלתי תחטא".

נמצא לפי זה כי החוטא פוגם לא רק בעצמו אלא בכל ישראל, ולכן צוה הקב"ה להעניש את החוטא בל"ט מלקויות, כדי לתקן בכך מה שפגם בג' אלפי"ן, ג' פעמים אהב"ה בגימטריא ל"ט, והרי זה מתאים להפליא עם דברי התיקוני זוהר, כי ל"ט המלקויות מכוונות כנגד ל"ט הקללות שנתקלל העולם בחטא עץ הדעת, ששם התחיל הפגם של ג' פעמים אהב"ה - אהבת ה' אהבת התורה ואהבת ישראל.

בל"ט ימים צריך לתקן ג' אהבות להקב"ה לתורה ולישראל

כיון שבאנו עד הנה יפתח לנו פתח להבין, מהי עבודת הקודש המוטלת עלינו לתקן בל"ט ימים מיום א' של ראש חודש אלול עד ערב יום הכיפורים, כי מאחר שלפי המבואר הם מכוונים כנגד ל"ט מלקויות, נמצא כי אנו חייבים לתקן

בהם את שלוש האהבות שהזהיר אותנו הבעש"ט עליהן: "אהבת השם יתברך, ואהבת ישראל, ואהבת התורה", ועל ידי זה אנו משלימים גם את התיקון של אדם הראשון, שפגם בג' אלפי"ן של ג' פעמים אהב"ה להקב"ה, לתורה ולישראל.

יומתק להבין בזה מה ששינוי במשנה (יומא פה:): "עבירות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חבירו". ונפסק להלכה (א"ח סימן תרו ס"א): "עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שיפייסו". ולפי האמור הביאור בזה, כי מאחר שנתן לנו הקב"ה ל"ט ימים מראש חודש אלול עד ערב יום הכיפורים, כדי שנתקן בהם ג' פעמים אהב"ה - אהבת ה' אהבת התורה ואהבת ישראל, נמצא כי אם אינו מפייס את חבירו הרי יש כאן פגם באהבת ישראל.

ועתה בא וראה כי על פי האמור יפתח לנו פתח לפענח חידה שתומה בגמרא (שבת פט:), על הפסוק שנאמר בדברי הנביא (ישעיה א-יח): "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו". מתפלא הגמרא: "כשנים כשני מיבעי ליה, אמר רבי יצחק, אמר להם הקב"ה לישראל, אם יהיו חטאיכם כשנים הללו שסדורות ובאות מששת ימי בראשית ועד עכשיו כשלג ילבינו". ובהשקפה ראשונה המאמר הזה הוא סתום וחתום בלי שום הבנה.

אך לפי האמור יש לומר בזה ביאור חדש, כי חכמינו ז"ל ביקשו ללמדנו בכך, שכל פעם שאנו שבים בתשובה על חטאינו, אנו צריכים לשוב גם על שורש כל החטאים, כאשר כל הנשמות היו כלולות באדם הראשון כשאכל מעץ הדעת, ופגם בכך בג' אלפי"ן המכוונים כנגד קוב"ה אורייתא וישאל. והנה מבואר ב"לקוטי תורה" לרבינו האריז"ל על הפסוק (שם): "כשלג ילבינו", כי של"ג בגימטריא ג' פעמים אל"ף [ומבאר על פי סוד שאין לנו השגה בו].

אמנם לפי דרכנו יש לבאר בזה כוונת רבי יצחק בגמרא: "אמר להם הקב"ה לישראל, אם יהיו חטאיכם כשנים הללו שסדורות ובאות מששת ימי בראשית ועד עכשיו", שתזכרו כי שורש החטא נמשך מאדם הראשון שפגם בשלשה אלפי"ן, ותעמלו לתקנם על ידי אהבת ה' אהבת התורה ואהבת ישראל, מבטיח הקב"ה "כשלג ילבינו" - של"ג בגימטריא ג' פעמים אל"ף, שיחזרו ג' האלפי"ן למקומם בג' שמות אדני"י אמ"ת אד"ם המכוונים כנגד קוב"ה אורייתא וישאל, והחוט המשולש לא במהרה ינתק.

המאמר נודב לרגל שמחת נישואין של אברהם קלונימוס ופעסיל חנה קאליקשטיין למזל טוב

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com